

LADÓCZKI BALÁZS: Utcai prédikátor,
2019, videó, 04:30
témavezető: Pettendi Szabó Péter

A sokféleség értéke

Az Eszterházy Károly Egyetem Vizuális Művészeti Intézet Képzőművészeti Tanszék hallgatóinak diplomaműveiről

SZÉPLAKY GERDA

Kepes Intézet, Eger, 2019. V. 3–17.

A Kepes Intézetben immár évről évre ismétlődik az egri Képzőművészeti Tanszék diplomakiállításai. Ezek a kiállítások érdekes módon mindig kirajzolódik egy olyan téma, amit a kiállított munkák erőteljesen reprezentálnak. Sokféle technika és műfaj jelenik meg a falakon – ami érthető, hiszen a hallgatók három alapvető képzési szakirányon tanulhatnak. A festészeti képzést választó tizennégy hallgató vezető tanára a legutóbbi évfolyamon Kopasz

Tamás, a grafikai ismeretek elmélyítésén munkálkodó tíz hallgatóé Mayer Éva, a természetművészet specializáción végző hallgatóké Erőss István volt. A sokféle formát, technikai és esztétikai megközelítést kínáló művészeti képzés ellenére tapasztalhatjuk tehát évről évre, hogy a végzősök műveiből valamilyen központi gondolat, de legalábbis gondolkodásmód, attitűd rajzolódik ki. Ilyen volt nem is olyan régen a teljesség és a semmi relációja; néhány évvel később a saját testre való reflexió igénye; tavaly pedig az énéprezentáció problémája került

MOLNÁR TAMÁS

ANTAL: Egyesülés,
2019, fametszet,
180×180 cm

témavezető: Mayer Éva

fotó: Mátrai Erik

mag elültetését, állat vagy ember magvának (ondójának) nemzését, a bujtovány/oltvány növesztését jelenti. Jacques Derrida egy egész könyvet szánt annak kifejtésére, hogy ez a fogalom úgy is leírható, mint az írásbeliségre épülő görög–keresztény kultúra alapja. Derrida az írást eleve oltásként (beoltásként) fogja fel: az eredetnek tekinthető beszéd (Szókratész vagy Jézus Krisztus szavai) az oltvány, mely az írás révén tovább osztódik, szétterjed, megsokszorozódik – de immár eredet, azaz a beszélő jelenléte nélkül. Ha nincs jelen a beszélő személy, akkor az írásnak kell azt valahogyan felmutatnia, újrateregetnie – mégpedig átültetés révén. „Az átültetés sokszoros – írja Derrida. Több helyre beoltva, mindahányszor módosítva az átvitel, az oltóvessző végül önmagára oltódik. Fa, gyökerek nélkül.”¹ A disszeminációt mint az eredet hiányából fakadó átültetést és megsokszorozást jelenkorunk számtalan jelenségében megtapasztalhatjuk a medializáltság, a virtualitás vagy a szimuláció különféle formáiban.

A diplomaművek a disszeminációt mint oltványozást és mint szétszóródást egyaránt felmutatják. Az oltványozás nyilvánvaló: a festmények, grafikák, szobrok, installációk óhatatlanul is az egyetemi mesterek útmutató gondolatait, szemléletét tükrözik; ugyanakkor felvillantják a saját út lehetőségét, az elszakadást – az oltványt. Emellett a művek kifejezik a szétszóródást is: a teljesség, az egész megragadásának lehetetlenségét s azt, hogy a részletekbe, visszfényekbe fulladó igazságok mindenki számára másképpen tárulnak fel, és mást is jelentenek. Mindez nem hiba, nem fogyatékoság – hanem korunkat jellemző léttapasztalat.

Néhány különösen érett mű esetében persze olyan érzésünk támad, mintha abban a teljesség visszhangzana – ilyenek például Kakas Olívia vásznai. Az érzékenyen megfestett témák valóban egészen tűnő, lezárt kompozíciókba rendeződnek, csakhogy mindegyikre ráül valami sajátos kód: az éles körvonalak helyén az elmosódottság a lényeg kitapinthatatlanságára és elérhetlenségére utal. Gossler Tamás absztrakt kompozíciói még nyilvánvalóbbá teszik,

hogy annak ellenére sem teremthet meg az univerzum harmonikus képze, hogy a képmező közepére rendeződő, gazdagon strukturált színes foltokból sajátos egyensúlyi helyzet jön létre, aminek eredményeképpen ezek a művek nem a káoszt reprezentálják. Csakhogy ez a „kényes egyensúlyi helyzet” sokkal inkább egy robbanás utáni állapotra emlékeztet, az egyes részek leszakadására, szétszóródására, s nem az ősröbbanás utáni teremtés lecsendesülő pillanatára.

Mások munkáiban eleve csak töredékeket látunk: pillanatokat, részleteket, az elmúlásnak való kiszolgáltatottságot, befejezetlenséget. Keretes képvívágásban a laptop mellé helyezett egy félbehagyott vacsorát Újvári Rebeka. Egy lépcsőn üldögélő párt, mely mintha nem is a valóságos térben volna jelen, hanem egy másik, szétfolyó világban, Pető Martina Andrea festménye állít elénk. Farkas-Csamangó Dóra vásznain az emberalakok arca kivehetetlen: nincs egyéni karakter, nincs individualitás, inkább csak a ruházat (mint maszk) által megalkotott

fotó: Mátrai Erik

ZELENAK NOÉMI: *Szerepek* (sorozat), 2019, vászon, akril, vegyes technika, egyenként 20×30 cm
témavezető: Kopasz Tamás

MOLNÁR DÓRA MIRA: *Határolt*, 2019, fa, gipsz, gipszpólya, drót, föld, fonál, 200×200×200 cm
témavezető: Erőss István

előtérbe. Most viszont az a szembetűnő, hogy a sokféleség maradt az egymás mellé helyezett alkotások karakterjegyeként, de nem a szét-tartás értelmében, hanem szervezőelvként. Ha a sokféleség jelentésére rá akarunk kérdezni, a szétszóródás kifejezést érdemes körbejárni.

A szétszóródás latin megfelelője a disszemináció. A kifejezésben egyszerre jut szóhoz a szétszóródás tapasztalata – úgy is, mint terjesztés és úgy is, mint jelentésszóródás –, valamint a termésre bírás, ami egy

Fotó: Mátrai Erik

DETRIK DEBÓRA:
Tárgyi átlényegülés
III., 2019,
rézkarc, akvatinta,
80×60 cm
témavezető: Mayer Éva

**FARKAS-
CSAMANGÓ DÓRA
KLÁRA:** *A mai
vacsora*, 2019,
olaj, vászon,
210×160 cm
témavezető:
Kopasz Tamás

szerepek teszik lehetővé a – nem személyes, hanem társadalmi – identitás megteremtődését. Mízsák Gergő szürke tónusú festményein a formák megrekednek figurativitás és absztrakció között, ezáltal az ábrázolható, humán formavilág megkérdőjelezését hajtják végre, de legalábbis annak töredékességét állítják.

Látunk a kiállításon – Molnár Tamás Antal érzékeny munkáin – félbevágott bogarakat, rovarok kitépett, elhullajtott, a szél által szerte fújt szárnyait. Bihari Szilvia fekete templomai a fehér semmibe lógatva egyaránt kifejezik a hit akarását s a betölthetlenséget, a hiányt. Zelenák Noémi montázsain az újságokból kivágott emberalakok ugyancsak kiüresített térbe vannak helyezve, expresszív festői gesztusokkal felhordott festékcsíkok közé – életük töredékességének állítását az idegen helyekről idézett, ironikus szöveges üzenetek még jobban

felelősítik. Detrik Debóra vágást és szétválasztást szimbolizáló ollói ornamentikus struktúrákba és kompozíciókba rendezve világképző motívumokká lépnek elő. Besze Viktor szemre emlékeztető objektje, mely az arte povera hagyományait követi, ránk néz ugyan, megidézve Isten mindent látó szemét, de ez a szem rongyokból van megalkotva, így nem a felettünk álló égi hatalmat fejezi ki, hanem inkább a szegénységet és a magunkra hagyatottságot, még ha a vöröses színű pamutban a melegségre való vágyakozás is benne rejlik. Molnár Dóra Mira földre fektetett, illetve vasrácsra felfeszített emberalakjai ennél is tovább mennek az emberi kiszolgáltatottság, mulandóság, töredékesség kifejezésében.

A végzősök egymás mellé helyezett művei – e súlyos témákon túl – a sokféleség szépségét és könnyűségét hirdetik, a mindennapoknak azt a nagyon közeli és egyszerű örömet, amit a részletekbe való belefeledkezés szabadsága nyújt.

Jegyzetek

1 Jacques Derrida: *A disszemináció*. In *A disszemináció* (Csordás Gábor – Boros János – Orbán Jolán fordítása). Jelenkor, Pécs, 1998. 343.

Fotó: Mátrai Erik

MÍZSÁK GERGŐ:
Cluj II, 2019,
vegyes technika,
vászon,
100×50 cm
témavezető:
Kótai Tamás